

1926

MATI IN GOSPODINJA

Št. 1.

Prilogo »Mati in gospodinja« hrani, ker ima stalno vrednost. Koncem leta jo daj vezati ter jo še večkrat prebiraj.

Vzgoja.

Preprosti, neuki ljudje, ki jih pa razsvetljuje luč vere, imajo veliko in občudovanja vredno življenjsko modrost, ki osramoti marsikaterega učenjaka.

Preprost, a pošten mizar, ki je pridno delal in tudi dobro zaslužil, je prišel skupaj s svojim sosedom, kateremu se je čuno zdelo, da ta pridni in delavni rokodelca tako preprosto in tiho živi le svoji družini. Zato ga vpraša: »Mojster, kam pa vendar donete denar, ki ga zaslužite? V gostilni in na veselicah vas nikoli ne vidim, doma pa tudi, kakor vidim v sosesčini cela vaša družina prav skromno in preprosto živi.« Pridni mizar pa odgovori: »Deloma s svojim zaslužkom plačujem dolgove, deloma ga pa posojam na obresti.« Pa se posmeje sosed in pravi: »Nikoli še nisem slišal, da bi bili zadolženi, pa tudi ne, da bi denar posojali na obresti. To mi je čisto novo.« — »Pa vendar je takole« odgovori mizar. »Stare dolgove plačujem svojim staršem, ki so skrbeli zame, ko si še nisem mogel sam pomagati. Izučili so me v dobrega rokodelca in mislim, da je moja dolžnost, če jim zdaj vsaj nekoliko povrnem, saj vsega jim itak ne morem.« »Če je tako, potem že razumem, da plačujete dolg,« odvrne sosed. »No razumem pa, kako je mogoče, da potem denar tudi posojate na obresti.« — »To je pa takole,« odgovori mojster: »Denar, ki ga porabljam za dobro vzgojo in dober uk svojih otrok, se mi zdi kakor kapital, ki mi ga bodo vračali, ko bom sam star in onemogel.«

Zakaj ponavljamo to staro in že večkrat slišano zgodbo? — Zato, ker je v njej tako dobro razloženo pravilno razmerje pri vzgoji: eden je, ki daje, drugi je, ki prejema, eden, ki posojuje, drugi, ki vračuje.

Oglejmo si danes, kdo sta ta dva činitelja tudi v naših družinah!

»Vzemita tega otroka in vzgojita ga zame in moja ljubezen in dal vama bom plačilo za to!« Tako govori Bog vselej, kadar staršem podari otroka. Vzgoja otrok je torej prva in najsvetejša dolžnost. Mati, ali razumeš prav, da nosiš na svojih rokah otroka božjega? Tega svojega otroka ti je Bog podaril, dal ti ga je v oskrbo, da ga mesto Njega vzgajaš, skrbiš zanj in ga neguješ. Bog sam pa ti je tudi dal vse potrebne zmožnosti za to in še prav posebno to, da tvoja beseda pri otroku največ zaleže, da mu je tvoja beseda sveta in se tudi rad ravna po nji vse dotlej, dokler ga slaba družina ne izneveri tebi in Bogu. Kaj je torej tvoja dolžnost? Kaj ti še prav posebno narekuje tvoje srce?

Morebiti se ti zdi, da je odveč drugi del, ki ga povzamemo iz uvodne zgodbe?

Tvoja ljubezen do otroka je nesobična; srečna si že, samo da ga imaš, to ti že zadošča. Pomisliti pa moraš, da otrok ni samo zaradi tebe na svetu. Veliko, cela vrsta dolžnosti ga čaka v življenju. Od tebe in od načina tvoje vzgoje je odvisno, da bo vse življenje pred njegovimi očmi dolžnost do Boga in koj za to dolžnost do staršev. Če je že v zgodnji mladosti usmerjen tvoj otrok v to stran, mu bo to ostalo vse življenje. Saj že Salomon pravi: »Če se je mladenič navadil svoje poti, se ne okrene ž nje tudi v starosti!« Na tebi, slovenska mati, je, po kakšni poti ga vodiš že v zgodnji mladosti!

Nazaret — šola dela.

»Ko je Herod umrl, je prišel angel k Jožefu, naj se vrne z Detetom in njegovo Materjo. In vrnili so se v mesto Nazaret.«

In pričelo se je življenje dela in molitve! Marija, ta nebeška gospodinja, je opravljala vsa gospodinjska dela naših mater in gospodinj. In toliko težje je bilo nje-no delo, ker je vladalo v nazareški hišici uboštvo! In gospodar nazareške hišice, vzdrževalec ter krušni oče, sv. Jožef? V potu svojega obraza služi celi družinici vsakdanji kruh. Pa še tretji dela; pri trdem in težkem delu ob skobelniku Ga vidi-jo vsak dan sosedje prav do 30. leta, a nihče ne ve, da je to božji Sin. Z žaljivimi rokami pomaga krušnemu očetu služiti vsakdanji kruh.

Kako krasen zgled dela daje nazareška hišica vsem članom naših družin! Kakor nema pridiga je o osrečujočem blagoslovu dela. Mati, slovenska mati, pošlji svoje otroke k tej pridigi!

Nekaj misli k vzgoji za delo!

Za delo ni noben otrok prebogat. Saj sama veš, kako minljivo je bogastvo. In gorje bogatemu otroku, ki se zaradi bogastva ni učil delati, pa ga zaloti nesreča, uboštvo, beda!

Za delo ni noben otrok previsok. Kraljevski otroci se uče delati, ker od dolžnosti dela ni nihče izvzet.

Za delo ni noben otrok prepameten. Uprav tisti otroci, ki se vsega hitro nauče, naj bi prav posebno delali, da ne zapadejo lenobi, ki je, kakor pravi Slomšek: vseh grdob grdoba.

Za delo pa tudi ni noben otrok preneumen. Čim bolj je morebiti kak otrok trd in slabo nadarjen, tem večja skrb je to za mater, da bi ga vendar delati naučila, ker drugače ga bo življenje neusmiljeno vrglo v stran.

Za delo tudi ni noben otrok preslaboten. Uprav za slabotnega in bolehnega otroka je delo, njegovim močem primerno, prav posebno koristno.

Za delo ni otrok nikoli prestar. Res je sicer, da se otrok v zgodnji mladosti laže nauči dela, kakor pa pozneje. Vendar se mora, če se ni zgodaj učil, pač pozneje učiti, ker življenje rabi in zahteva delavcev, pridnih in vztrajnih. Prav posebno važno-

sti pa je, da mati doraščajoče sinove in hčere zaposli, ker se drugače v teh letih sami zaposle, toda s škodljivim delom.

Veselje do dela je že otroku prirojeno; otrok hoče delati. Prvo njegovo delo je igra. Kmalu pa teka za materjo in ji hoče pomagati; kar vidi, da dela mati, hoče tudi sam. Toda to večkrat materi ni všeč; nepotrpežljiva, ga podi stran od dela in hoče, naj se le igra. Ne ve pa, da bo s tem zamorila otrokovo veselje do dela.

Delo je pa tudi šola čednosti in značaja. Le s prirojenim veseljem do dela si človek pridobi potrebnega znanja za svoj življenjski poklic. Z vajo se urijo telesne in duševne moči. S tem, da podvrže svojo čutno življenje moči dela, pride do moči, s katero premaga vse težave, pride do značajnosti, ki se zna zoperstavljati viharjem življenja.

Kako pa naj otrok dela? Mati, uči svojega otroka delati v pravem duhu, v čast božjo, iz čuta dolžnosti! Navadi ga delati, če ga kdo vidi ali ne, če ga kdo hvali ali če morda dela brez priznanja. Velike važnosti je, da otrok spozna vrednost dela. In da ta vrednost ni odvisna od osebe, ki delo opravlja, ampak od načina, kako ga opravlja. Otrok naj se navadi vršiti celo delo. Polovičarsko delo vzgaja polovičarske značaje. V tej točki mora materina roka neizprosno poprijeti, če opazi pri otroku površnost pri kateremkoli delu.

Otrok pa naj dela tudi z veseljem. Zgodaj naj mati vlije otroku veselje do dela. Tu ji prav dobro služi zgled Jezusov v nazareški hišici; prav kmalu pa tudi razumno utemeljevanje potrebe in koristi dela.

Ene napake pa se mora mati varovati, ko uči otroka dela, namreč, da jih ne preobloži z delom. Kakor rovsod, je tudi tu vsakršen »preveč« škodljiv. Otroku potrebuje spanja, počitka, razvedrila; vse to mora imeti mati pred očmi, ko uvaja otroka v delo.

Dve lepi sliki vzemimo danes, matere, iz nazareške hišice s seboj v življenje! »Jezus ob skobelniku« in Marija pri kolovratu. Našim otrokom in nam sta ti dve sliki ogledalo dela. Pogled na nji nas bo bodril in tolažil, kadar bo delo presežalo — na videz — naše moči. Pogled na nji pa bo tudi nam in našim otrokom vir blagoslova pri našem delu.

Kuhinja.

Lansko leto je »Domoljub«-ova kuhinja prinesla različna navodila kako porabimo meso in drobovje od prašiča. Da nekoliko spopolnimo, naj današnja številka prinese še nekaj navodil.

Prešičje meso kuhano. Operi ½ kg prašičjega mesa (hrbtušče) in ga deni v lonec ter nalij 1 liter vode ter postavi na ognjišče, da zavre. Ko je juha zavrela, se pri-

dene zelenjava in sicer eno majhno korenje, koreninico peteršilja, vršček zelene, ena šalotka, kos rumene kolerabe, por, štoržek zelja, paradižnik, pol stroka česnja, en droben ovuljen krompir, peresce muškatovega cveta, par zrn celega popra in pol zrna lorberja. Pen ne pobiraj z juhe! Pusti, da juha počasi vre 2 uri. Ako hočeš imeti juho rumeno, ji prideni perje od čebule ali za malo noževo špico cikorije. V juho zakuhaj riž ali rezance.

Sveže prašičje meso kuhano s krompirjem. $\frac{1}{2}$ kg prašičjega mesa, n. pr. rebra ali hrbljšče položi v lonec in zalij z 1 litrom vode. Ko zavre, prideni prav majhno koreninico peteršilja, košček korenja, vejico zelene, soli in 2-3 srednje debele na kosce zrezane krompirje. Ko je kuhano, stresi krompir z juho vred v skledo, po vrhu pa naloži meso, katerega zreži na majhne kosce.

Svinjska rebra pečena. 1 kg svinjskih reber posoli, položi v kožo, zraven pa prilij 3 do 4 žlice vode, postavi jih v pečico ter jih z eno žlico vroče masti polij in speci. Pečene pa postavi s kislim zeljem ali repo na mizo. Svinjsko pleče, stegno in zarebrnice se peče kakor rebra.

Svinjsko meso s kašo. Zreži $\frac{1}{4}$ kg bolj mastnega prašičjega mesa (n. pr. od plečeta ali trebuha) na kocke, ga deni v kožo, prida eno žlico masti in drobno na koleščke zrezano čebulo, kožo pokrij, da se meso duši, zmeša in nekoliko zarumeni. Nato prideni pol litra v vreli vodi oprane kaše, mešaj, da se kaša nekoliko popraži in zalij s $\frac{3}{4}$ litra gorke vode, osoli in pokrito kuhaj pol ure. Na mizo postavi kot samostojno jed samo ali daj posebej v skledi še kislega zelja. (Kašo vedno polij najprvo z vrelo vodo in jo še parkrat z mrzlo poplakni in stresi na penovko, da se odteče (za 4 osebe). Prašičji rep tudi lahko porabiš, svež ali prekajen. Tako n. pr. ga kuhaš v šari, ječmenčku, v sladki ali kisli repi.

Svinjske zarebrnice v kozi. Najprej jih razreži na prst debele kose, dobro jih potolči in osoli. V kožo pa deni žlico masti. Ko se razgreje, denj v mast zarebrnice in par koscev čebule ter jih po obeh straneh naglo zarumeni. V drugi kozi (za dve zarebrnici) nareži na listke dva olupljena surova krompirja, nanja položi oprazeni zarebrnici, prilij osminko litra juhe ali vode, s katero si poplaknila kožo. Prideni žlico kisle smetane in zarumenelo čebulo, po vrhu potresi žlico drobno zrezanega zelenega peteršilja in če imaš eno na kosce zrezano kisel kumarico; potem kožo pokrij in postavi na ognjišče, da se vsebina še praži pol ure. Na mizo postavi zarebrnice kar v kozi.

Domača lekarna.

BOLEČINE V KOLKIH.

Trganje v kolkih je nekaj strašnega. Če je v členku, ustavi celo hojo; kdor hodi, čuti pri vsakem gibanju, kakor da bi ga rezalo z nožem. Naredijo se tudi otekline, noga se nekam krči in peša. Za to trganje je treba k zdravniku, posebno če pride bolečina naglo in ima bolnik vročino in žejo. V takem slučaju se vname členek in vnetju sledi rado gnojenje kosti. Domača zdravila za lahke slučaje so gorki ovseni obkladki. Utiranje slanega žganja zjutraj in zvečer. Treba je paziti, da se ne prehladiš, nositi okoli kolkov kos flanele, tople nogavice in dobre čevlje. Vsako postojanje na mrzlih in mokrih tleh škodli.

Dlesni so boleče. Izpiraj si usta z gomilčnim mlačnim čajem in teri dlesni s prahom holmeževe korenine ali vrbinoga lubja. Vnete dlesni izpiraj z žajbeljevim čajem in kapljo žganja. Na gnoječe se dlesni drži v ustih na mleku kuhano smokvo in izpiraj usta dostikrat z gorkim mlekom. Ako si navežeš okoli lica obkladek zelenega majarona, olajša to bolečino v ustih. Bledje in žemaste dlesni so znak slabe krvi. Treba je usta izplakniti po vsaki jedi in si poiskati zdravila za dobro kri. Zdrave, lepo rdeče dlesni so znak zdravja, v bolnih dlesnih ne moreš imeti zdravih zob. Zato je treba dlesni negovati in izpirati usta. Z rahlim krtačenjem z mehko ščetko se utrdijo dlesni in ne upadajo. Pri gnojnih ali krvavečih dlesnih je kajenje tobaka zelo nevarno, lahko se zastrupi kri.

Dobro domače zdravilo zoper kašelj je ovsena slama, skuhana kot čaj. Pripravi se takole: Zreži eno pest ovsene slame na prst dolge bilike. Vlij nanjo pol litra vrelega kropa, pokrij in pusti pokrito na kraju ognjišča 10 minut. Čaj precedi in ga osladi s kangelcukrom (rumenim sladkorjem), to dodaj gorke otrokom v presledkih po eno žlico. Kašelj se kmalo omeži in izgine popolnoma v nekaj dneh. M. R.

Praktični migliali.

Duh po čebuli, ribah ali sličnih rečeh takoj izgine iz posode, ako vodi, v kateri pomivamo posodo, pridenemo nekoliko kisa.

Ako s parafinom namažemo okna, se bodo svetila kot kristal.

Steklena posoda se bo bolj svetila, ako vodi, v kateri jo splakujemo, pridenemo nekoliko kisa.

Rjaste madeže iz perila dostikrat odpravi navadno kisel mleko.

Ko opazite, da je v vašem pohištvu na delu črv, potem nikar ne odlašajte. Ako se zato ne zmenite, bo prej ali slej kos za kosom razpadal in končno popolnoma razpadel. Parafin ne učinkuje, ker ne prodere do živalic. Absolutno gotovo sredstvo je sublimat, katerega dobimo v lekarni ter ga razredčimo v spiritu. S to tekočino namažemo s krtačico dotična mesta, tako da s ščetinami dosežemo na dno luknjic ter da je sploh les okoli luknjic prepojen z njo. To uniči žuželke in zalego. V tak les se ne bo nikdar več zalegla žival.

Zato pa, pustite otrokom smeh ter jim dajte smeh, saj tako kmalu minejo leta nedolžnega otroškega smeha.

Kadar pereš volнено blago, ga izpiraj v vodi, ki ima isto toploto kot tista, v kateri si prala.

Stare luknje od žebeljev v lesu zamašimo z žaganjem, kateremu smo primešali klej. Ko se posuši, bo istotako trdo, kot les sam.

Pločevinasta, cinasta in druga taka posoda nikoli ne zarjavi, ako jo, ko je nova, dobro mažemo s špehom ter pustimo na ognju, da se maščoba vleze v kovino.

Ako hoče krompirjeva koža razpokati, preden je krompir kuhan, odlij krop ter krompir zopet zalij z mrzlo vodo in kuhaj dalje.

Žena!

Skrbi, da se Tvoj mož v teh tednih pridno udeležuje shodov in sestankov SLS. Posebno pa bodi Tvoja skrb, da gre v nedeljo 23. januarja voiti! Če hočemo, da bomo Slovenci kedaj sami gospodarji na svoji zemlji, da bomo sami gospodarili s svojim denarjem, če hočemo, da se izognemo strahotnemu gospodarskemu propadu in bedi — moramo vztrajati, vztrajati in zopet vztrajati v boju za naše pravice! Centralizem nas hoče utruditi — mi pa ne odnehajmo, temveč zahtevajmo in zahtevajmo! Potem uspeh ne izostane.

Ne pustimo tudi, da bi nam v deželi zapovedovali tisti, ki hvalijo mehikanskega predsednika Kalesa, ki ubija otroke in žene in mladeniče in može samo zato, ker so kristjani.

Zato, krščanska žena, bodi tudi Tvoja skrb, da se kedaj rešimo neusmiljenega in krvoločnega centralističnega jarna ter da ne pustimo nikdar, da bi nas komandirali obojevalci mehikanskih krvoločkov.

Iz samega žita

ne morete kuhati kave.

Dober in krepak okus dobite šele, ako upotrebite

Pravi Franckov kavni pridatek.

Pijača s Pravim Franckom Vas zamore stalno za dovoljevanje.

K zrnati kavi na vsak način spada Pravi Franck.

Ce hočeš biti neuljudna:

1. pridi prepozno,
2. segaj drugim v besedo,
3. ne drži se dogovorov,
4. porabljalj ostre besede,
5. ne upoštevaj mnenja drugih,
6. sili se v ospredje,
7. oporekaj prav sirovo,
8. loputaj z vrati,
9. zasmehuj navzoče,
10. zehaj prav očitno!

Dober svet za srečo.

Izkušen mož nam tole svetuje: »Vsa-ko jutro skleni komurkoli napraviti veselje s kakršnimkoli delom ljubezni. Potem pojdi na svoje delo in izvršuj svojo dolžnost. Že pri delu boš vesel, ker dober sklep sam že človeka veseli. Ko se ti pokaže prilika za izvršitev tvojega sklepa, jo gotovo porabi. Ni treba zato velikega dela, pogosto je dovolj mala uslužnost. Po storjenju dobroti boš čutil vnovič veselje. In tako ti premine ves dan v veselju in sreča.«

Gotova pomoč.

Dijaku, ki je bil na tem, da konča svoje študije, je umrl dobrotnik, ki ga je vzdrževal. V veliki stiski je dijak pisal znanemu patru kapucinu, naj mu pomaga. Kapucin mu odgovori: »Ljubi moj mladi prijatelj! Samo ubog kapucin sem in nimam ničesar, s čemer bi ti mogel pomagati. Pojdi pa prosit našega bogatega Gospoda v najsvetejšem zakramentu! — Dijak je ubogal in že drugi dan je dobil novega dobrotnika, ki je skrbel zanj, dokler ni končal študij.

Križ v sobi.

Sloviti francoski pisatelj Janin je bil vse prej kot pa pobožen kristjan; mnogi so ga imeli za brezverca. Nekega dne ga je obiskal njegov prijatelj, ki se je zelo začudil, ko je zapazil na steni lep križ. »Kaj pa to?« je vprašal pisatelja s posmehom. »To,« odgovori Janin resno, »je slika ljubelega Boga. V križih in težavah me tolaži; tudi v moji smrtni uri mi bo najslajša tolažba. Nočem, da bi moja družina ob moji zadnji boleznj šele tekala in iskala križ ter ga mogoče izposodila pri sosedu.«

Tako ta pisatelj. Mati-gospodinja, ali je v tvojem domu križ na steni? Prekrbni ga, če ga nimaš!

Beračev očenaš.

Ko je bil sveti Urh škof v Augsburgu, je prišel vsako opoldne na porto berač, ki je dobil kosilo; zato je pa vsak dan molil za škofa tri očenaše. — Nekega dne je šel sveti škof ves zamišljen po cesti. Sreča berača in ga vpraša, kako mu gre. Berač odgovori: »Kakor zmeraj.« Škof pa odvrne: »Meni pa ne kakor zmeraj; danes mi gre prav slabo, veliko skrbi in težav imam, pa si vendar tudi danes molil zame.« Berač pravi: »Ne, danes pa nisem molil za vas. Ko sem prišel na porto, me je kuhar odpodil, češ danes se pri nas nič ne dobi. Pa sem si mislil: dobro, pri nas se pa danes ne molij.«

Ko je škof to slišal, hiti domov in kuharja okrega. Ta pa pravi: »Na beračevem očenašu pa vendar ni vse ležeče.« Sveti škof pa pravi: »Bomo videli. Odpravi se nemudoma v Rim k papežu in vprašaj svete očeta, koliko je vreden en očenaš. Ne hodi mi prej pred oči, dokler mi ne prineseš odgovora!« Hočeš, nočeš, moral je kuhar na težavno pot. Ko je prišel v Rim, je vprašal sv. očeta, kakor mu je naročil škof: »Koliko je vreden en očenaš?« Pri papežu je dobil tale odgovor: »En očenaš je toliko vreden, kakor cekin, ki je tako širok kakor zemlja in tako debel, kakor je od zemlje do neba.«

Ko je kuhar prinesel sv. Urhu ta odgovor, mu je rekel: »Zdaj veš, koliko je očenaš vreden, zdaj pa še izračunaj, koliko tehta! Odslej pa noben dan ne prezri berača pri kosilu, da tudi on nas ne prezre, ko bo molil tri očenaše!«

Ženini in nevestel

naj si oskrbe važno vzgojno knjigo »Mati-vzgojiteljica«! Naroča se pri Orliški zvezi, Ljubljana (Ljudski dom) in stane 16 Din.

„Vigred“

Izšla je prva številka »Vigredi« za leto 1927. Že slika na ovoju je celoten dekliški program: »Bog in rod tvoj. In vsa vsebina diše dekliškega duha, pričenši od uvodne pesnitve, kjer se razgovarjata Agna iz življenja in Agna svetnica, preko večernih razgovorov, obeh povesti, pesmi, umetnostnega, gospodinjkega in društvenega kotička, tja do drobiža na zadnjih straneh. Slovenska dekleta, ki se zbirajo okoli »Vigredi«, čutijo ob svojem dekliškem listu ljubko domačnost, ki bi jo rade privoščile tudi še vsem dekletom širom slovenskega ozemlja. Zato prav srčno vabijo vsa dekleta v svoj dekliški krog, to se pravi, vabijo jih naj si vse, prav vse naroče novi letnik »Vigredi«. Ker je naklada le omejena, priporočajo Vigrednice, naj se vsaka nova naročnica t a k o j naroči, da ne zmanjka prve številke. Škoda bi namreč bilo, da bi katera izmed novih ne imela obeh celotnih povesti. Vsaka nova naročnica naj napiše na dopisnico naslov: Uprava »Vigredi«, Ljubljana, Ljudski dom, na drugo stran pa: Naročam »Vigred« za leto 1927. in svoj natančen naslov. Nato dobi »Vigred« in v njej položnico, po kateri pošlje naročnino: 25 Din. Istočasno priporočamo tudi prilogo »Vigredi« z vzorci za ročna dela, ki jo je treba pa posebe naročiti in posebe plačati pri upravi »Vigredi«.

Dekleta, oklenimo se svojega lista!

Pot v življenje.

I.

Tiho, v globokem, svetem molku lega noč na pokrajino in pregrinja svoj plašč čez hribe in dole. Najvišje gore so skrile svoje glave pod megleno kapuco. V razvalinah starega gradu na bližnjem hribu se kličejo sove in skovirji ter vegasto poltavajo v tmini. Netopirji prhutajo okoli še stoječega stolpa.

Po cesti stopa še pozen potnik v globoki temi. Na ovinku ceste iznenaden obstane: pramen svetlobe pada preko ceste. Iz podstrešne sobice enonadstropne hiše ob cesti prihaja, prav tam, kjer vodi drevored proti gradu stare plemiške družine, ki je preživela tu počitnice in jutri odhaja zopet v mesto. In ž njo odide tudi učiteljeva hčerka Lizika. Nocoj zadnjič se pogovarjata mati in hči v podstrešni sobici; zadnji utrip dveh ljubečih se sre, preden ju loči neizogibna zahteva po kruhu, ki ga veliki družini dom ne more več dati.

Čas splošne brezposelnosti, doba splošne socialne bede.

Z najboljšim uspehom je končala Lizika učiteljišče. Delati hoče, delati med ljudstvom, delati v šoli, vsa se hoče žrtvovati otrokom, toda: vse do danes ni dobila mesta.

Kakor dar božji se ji je zdela, njej in materi ponudba grajske gospe, naj gre z njo v mesto, kjer ji bo družabnica v samotnih dneh. A vendar se mati nocoj ne more ločiti od svojega otroka. Tiho, iskreno in nežno teko besede iz materinega srca in prehajajo v hčerino, vse mlado, vse neizkušeno.

Pač je bila Lizika, doslej dobra, a matero se polasča čudna slutnja, ko se poslavlja od hčere. Prav posebno skrb ji napravlja hčerina naravna in pristna lepota, prav poseben izraz notranje, dušne lepote. A vprav to je tudi bilo, kar je bogato gospo pripravilo do sklepa, da vzame Liziko s seboj v mesto.

Gospa, razen že doraslega sina Egon, ni imela otrok. Gospod je bil zaradi gospodarskih zadev cele tedne odsoten tako, da je gospa vprav samevala v svoji prostrani mestni hiši. Tu sem naj bi Lizika prinesla nekoliko življenja, skrbela gospej za čtivo, bila ji opora v gospodinjstvu, a ne pri resničnem, težjem delu, nego le pri delu, ki ga vrše take gospe iz samih družabnih ozirov.

Lepo ji bo v mestu, tako si misli Lizika, a vendar ji neznana bojazen krči srce. Vsa v skrbih je včeraj pravila gospa o sinu Egonu, ki je bil bolan, pa mu je zdravnik nasvetoval daljše potovanje, s katerega se vrne v par tednih. Lizikina mati je iz pripovedovanja čutila, da ta sin ni najboljši sin. Iz pripovedovanja je izzvenela moreča skrb, ali bo pač po tem potovanju sin krenil na druga pota?

To spoznanje je skrbni materi narekovalo še prav posebno, doslej nikoli izgovorjene nauke, nasvete, prošnje... Ob hčerini postelji sedi mati in drži desnico v svojih ljubečih rokah; vse, kar ji je narekovalo srce, kar je nabrala lepih naukov pri božjem svetovavcu v tabernakelju, vse je že izrekla. Vprav zdaj prime še svetinjo Marijino, ki jo ima Lizika na vratu: »Moj otrok, ostani zvest svoji Materi! Svetinjska naj ti bo ščit v vseh nevarnostih! Nikolj in nikdar je ne odloži, zvesta spremeljalka naj ti bo vsepovsod! In kamor ne bi smela svetinjska s teboj, tja ne hodil Bog te čuvaj in Mati nebeška!

V solzah slovesa in ganotja se je oklenila Lizika materinega vratu: »Mamica, Marijin otrok sem, ki se nikoli ne izgubl!

Nikoli ne postanem nezvesta nebeški Materi! Ne boj se zame, mamica!

Kljub uri slove: a je spanec zavel tudi preko materinih in hčerinih oči, ko sta se duši še enkrat zatekli k nebeški Materi.

(Dalje prih.)

Meh za smeh.

>Pos'ala bom vsako jutro kuharico po mleko. Koliko stane liter?< >Dva dinarja, petdeset para.< >Toda da mi bodete dajali pristno m.eko.< >Potem pa stane tri dinarje.< >Pa moja kuharica bo stala poleg, ko boste krave molzli.< >Potem pa stane štiri dinarje liter.<

Čevljarski vajenec mojstrovki: >Vaša usta se mi zdijo kakor zagrebške kavarne.<

Mojstrovka: >Kako to?<

Vajenec: >Ker so noč in dan odprte.<

Gospa svojemu vrtnarju: >No Franc, pri meni imate vendar dobro mesto. Zakaj se ne oženite. Ali ne veste, da je bil Adam prvi vrtnar in tudi oženjen?< Vrtar: >Res je tako gospa, toda kmalu nato je zgubil svojo službo baš radi svoje žene.<

Zdravnik: >Vaša žena bo teden dni mogla samo šepetaje in zelo malo govoriti.<

Soproj: >Ah gospod zdravnik, ali ni nobenega upanja, da bi vedno tako ostalo?<

>Osnažite žlice, da se bodo svetile.< >Da, gospod poročnik.< >Ne z žepnim robcem, kaj pa vendar mislite.< Časniški sluga: >Nič ne stori, saj se mora robec tako ali tako oprati.<

Kuharica je imela dopust, a ker se ni mogla v pravem času vrniti, je gospej pisala: >Oprostite, gospa, da še nisem prišla. Ne dajte zasesti mojega mesta z drugo. Teta bo umrla kakor hitro mogoče. Srčne pozdrave. Mina.<

Stara mati nečaku: >Nikor se ne navedi kaditi. Kdor kadi ne dočaka starosti.<

Nečak: >Pa saj so stari oče že sedemdeset, pa še vedno kadijo.<

Stara mati: >Že res, toda če bi ne kadil, bi bil že zdavnaj osemdeset.<

Tujec v mestu: >Kako pridem najhitreje do gledališča?<

Čevljarski vajenec: >Če hitro tečete.<

Nekdo pride prvokrat v mesto ter vidi nad trgovino napis >Anton Knifje, preje Franc Pekljar.< ter pravi ženi, kaj neki to pomeni.

>I no, ali se ti ne posveti? Popoldne je Knifje v trgovini, preje pa Pekljar.<

Žena: >Ampak danes sem pa imela dela čez glavo, ves krompir sem morala stehitati, ki ga je kmet pripeljal.< On: >Kako, saj nimamo nobene tehtnice.< Ona: >Saj ravno zato. Morala sem vsak krompir položiti na tehtnico za pisma in končno vse skupaj zračunati.<

Mirko: >Ko bi le poleti ne dobivalj šolskih spričeval. . . , zakaj takrat imamo tako tanke hlače na sebi.<

Vdova (kamnoseku): >Kajne, da bode te nagrobni spomenik za mojega moža prav lepo naredili.<

Kamnosek: >Gospa Erzenova, tako vam povem, kdor moje spomenike vidi, dobi naravnost veselje za umreti.<

Kaplar: >Vi Potegon, če vam rečem kamela, to je pravzaprav razžaljenje, a ne za vas, pač pa za kamelo. Zakaj kamela najde pot skozi puščavo, vi pa še blačnega roba ne.<

Žena: >Ali te ni sram, že zopet prihajaš iz gostilne.<

Mož: >Včasih moram ven, ali bom vedno notri sedel.<

Neki detektiv je policijskega psa učil slediti. Nekdo ga čez nekaj časa vpraša, če pes že kaj zna. >O se preveč, pomisli, oni dan sem pri mesarju kupil za 10 Din šunke. Ko pridem domov, jo pojem, koža pa sem dal psu. Komaj jo je ta ovolal, že je skočil pri vratih ven in čez deset minut se je vrnil v gobcu noseč ono pleče, od kate-rega sem jaz kupil za deset dinarjev.<

Mati: >Zapri okno Francek, zunaj je mraz.< Francek: >Ali bo potem zunaj bolj gorko?<

>Na koga pa čakate gospod profesor?< >Na svojo ženo.< >Kaj, na svojo ženo, saj vendar niste oženjeni.< >Tako? No že mogoče. Hvala.<

Sodnik: >Kaj? Pred enim letom vam je obtoženec rekel povodnji konj in šele sedaj ga tožite?<

Tožnik: >Da. Šele včeraj sem tako žival videl, ko sem bil v mestu.<

Orient družba z o. z. Ljubljana

prodajalna: Dunajska cesta 14

hiša g. Mathiana

poleg trgovine Schneider & Verovšek

Zaloga raznovrstnih oljnatih suhih in umetniških barv, firmeja, lakov, steklarskega in mizarskega kleja, plekarskih, zidarjskih ter topičev za umetnike. Terpentina, karbolina, denat, spirita, prašnega in strojnega olja plovca itd.

Tovarna: Slomškova ulica 19

Prodajni urad Portland cementne tovarne Dovje-Mojstrana Ljubljana, Dunajska cesta štev. 33, v posloplju »Javnih skladišč«

prodaja prvovrstni cement

na veliko in malo po najugodnejših cenah. Stalna zaloga blaga v »Javnih skladiščih«.

Franjo Neubauer:

Pesmi o pticah.

Zapojem vam o pticki,
ki ljubil jo je jug,
a zmagal ga je sever
in moral v kraj je drug.

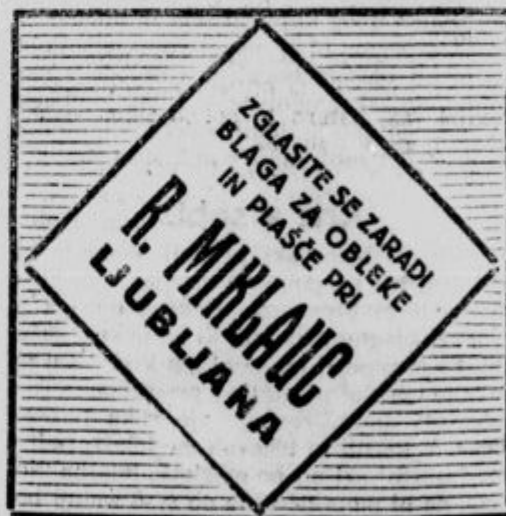
Z rujavim gozd je plaštem
jesen odevala,
a pticka je otožna
molčé samevala.

Le riasi hrepenet je
na drevje zletela,
kjer bivala je z drugom
in gnezdo spletala.

Snežinke so se vsule,
zabil je mrzel piš,
in pticka je zletela
v zavetje tujih hiš.

A stan je topel vsak ji
zaprt in trd ostal.
Na tla je padla zmrzla
in sneg jo je zapal.

Ko jug se je povrnil
in led in sneg topil,
nad rano smrtjo pticke
potoke solz je lil.

Prometni zavod za premog d. d. Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah
in samo na debelo

Premog, domači in inozemski za domačo kurjavo in industrijske svrhe

Kopaški premog vseh vrst

Moks, livarniški, plavčarski in plinski

Brikeje.

Prometni zavod za premog d. d.
o Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 15/I.

Čevljar, vajenca z vsjo oskrbo v hiši
čevljar, Suha štev. 4 - Kranj, sprejme Fran LOGAR,